

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:3361

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Vittra i Vallentuna

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Törnskogen Utbildning AB
Box 27703
115 91 Stockholm

2008-08-26
1 (4)
Dnr 54-2007:3361

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Vittra i Vallentuna

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Vittra i Vallentuna. Besök gjordes i skolan den 29–30 april, 2008.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 25 november 2008 ska Törnskogen Utbildning AB redovisa till Skolverket, Utbildningsinspektionens Enhet i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Vittra i Vallentuna svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Skolan bedriver på många sätt ett aktivt värdegrundsarbete. Eleverna känner sig trygga och ingen kränkande behandling har kommit till Skolverkets kännedom. Skolans lika-behandlingsplan motsvarar dock inte de krav som lagstadgats och är inte känd av elever och föräldrar.

Skolverket bedömer att Vittra i Vallentuna inte kan säkerställa att varje elev får kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Skolan har visserligen ett system för att följa upp den enskilde elevens kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål för årskurs 5 respektive årskurs 9 i samtliga ämnen, men åtgärdsprogram upprättas inte för var och en av de elever som har behov av särskilda stödåtgärder och det stöd som ges har inte föregåtts av någon kartläggning och analys av elevens behov, något som återspeglas i befintliga åtgärdsprogram. Arbetet med åtgärdsprogram måste därför utvecklas. Skolans lärare har ingen gemensam syn på vilka grunder betyg sätts och detta måste också åtgärdas. Hem- och konsumentkunskap bedrivs inte på ett sådant sätt att skolan ansvarar för att eleverna ges möjlighet att uppnå de nationella målen.

Skolans varierade arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer. Huvudmannen bör dock tydliggöra de nationellt fastställda målen att sträva mot och deras funktion i förhållande till Vittrakoncernens mål att sträva mot som återfinns i koncern-gemensamma dokument.

Skolan vidtar en rad åtgärder för att förbättra verksamheten och Vittrakoncernens gemensamma mål är då särskilt i fokus. Detta arbete utgår dock inte från en uppföljning och utvärdering på skolövergripande nivå av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen. I skolans kvalitetsredovisning redovisas exempelvis enbart elevernas kunskapsutveckling i matematik och svenska i årskurs 3 och någon skolövergripande utvärdering härav eller av måluppfyllelsen i övriga ämnen och årskurser har inte legat till grund för skolans fortsatta åtgärder och kvalitetsarbete, något som måste åtgärdas för att få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete.

Rektorn och övrig pedagogisk personal har utbildning för den undervisning de bedriver, men de brister som utbildningsinspektionen resulterar i tyder på att vare sig rektorn eller lärarna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen.

Skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden. Varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne. Utbildningen är avgiftsfri för alla elever. Skolan har avseende elevunderlag och ekonomisk stabilitet de förutsättningar som krävs för att bedriva en verksamhet i enlighet med de villkor som föreskrivs i skollagen.

Följande områden inom Vittra i Vallentunas verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3 a och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan kan inte säkerställa att betyg sätts i enlighet med bestämmelserna (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämförd med 7 kap. 4, 7, 8, 12 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i enlighet med förordningens krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolan bedriver inte en sådan verksamhet att eleverna ges möjlighet att uppnå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap (9 kap. 2 § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Utvecklingssamtalen bör tydliggöra elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen.
- De felaktigheter som konstaterats i hanteringen av betygskatalogen måste rättas till och rutiner skapas så att de upprättas på ett korrekt och rättssäkert sätt.
- Huvudmannen bör tydliggöra de nationellt fastställda målen att sträva mot och dess funktion i förhållande till Vittrakoncernens ”mål att sträva mot”. Likaså bör lärarnas förståelse av de nationellt fastställda målen att sträva mot förbättras.

- Skolan bör i högre grad anpassa särskilda stödinsatser till den enskilda elevens förutsättningar och behov.
- Rektorns och lärarnas insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras så att det tydligare används för att förbättra elevers resultat i enlighet med de nationella utbildningsmålen.

På Skolverkets vägnar

Carl-Gustav Sidenqvist
Enhetschef

Eva Hederström
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsrådet Gunnel Eriksson samt jurist Mariette Denholt och enhetschef Carl-Gustav Sidenqvist deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Vallentuna kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Vittra i Vallentuna

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt den fristående grundskolan Vittra i Vallentuna den 29–30 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 2006.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Inspektionen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt företrädare för huvudmannen. Skolsköterskan har intervjuats i samband med inspektionsbesök i en annan av de grundskolor som ingår i Vittrakoncernen. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklassen samt lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Vittra i Vallentuna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Vallentuna kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Vallentuna kommun har

inte utnyttjat sin rätt till insyn i Vittras grundskoleverksamhet. Vittra ingår inte heller i kommunens brukarundersökning med enkäter till elever och föräldrar. Skolan kommer dock att erbjudas att delta i kommunens undersökning.

Beskrivning av skolan

Vittra i Vallentuna	Antal barn/elever¹
Förskoleklass	14
Grundskola	229

Skolverket godkände Söderbergs som en fristående förskoleklass och fristående grundskola för årskurserna 1-9 i Vallentuna kommun genom beslut (dnr 2002:1288) den 19 december 2002. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

I beslut (dnr 2002:1288) beviljade Skolverket den 30 juli 2003 Söderbergs uppskjuten start för den fristående förskoleklassen och den fristående grundskolan till senast läsåret 2004/05. Den 9 juni 2004 (dnr 2002:1288) återkallade Skolverket godkännandet och rätten till bidrag för den fristående förskoleklassen och den fristående grundskolan Söderbergs i Vallentuna kommun. Skälet härtill var att skolan inte startat sin verksamhet i enlighet med beslutet.

Skolverket godkände ånyo Söderbergs som en fristående förskoleklass och fristående grundskola för årskurserna 1-9 i Vallentuna kommun genom beslut (dnr 2005:0979) den 3 juni 2005. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet

Därefter har skolan, efter anmälan till Skolverket, ändrat namn till Vittra i Vallentuna.

Huvudman för skolan är Törnskogen Utbildning AB med organisationsnummer 556458–6716. Törnskogen Utbildning AB är ett helägt dotterbolag till Vittra Utbildnings AB som ingår i koncernen Anew Learning (Bure Equity AB).

Verksamheten vid Vittra i Vallentuna startade läsåret 2006/07 och omfattar förskoleklass samt årskurserna 1-9. Skolan har en allmän inriktning och följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) samt de nationella kursplanerna. Dessa nationella mål är omsatta i ett antal dokument som är utgångspunkt för samtliga skolor som ingår i Vittrakoncernen.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 14 barn i förskoleklassen och 229 elever i grundskolan. De flesta eleverna är folkbokförda i Vallentuna kommun, men skolan har även elever från Täby, Upplands Väsby samt Österåkers kommun.

¹ Källa: Skolans egna uppgifter.

Skolan är belägen i Bällstabergsområdet i en helt ny byggnad, särskilt konstruerad för den pedagogiska modell som tillämpas av de verksamheter som ingår i Vittra-koncernen.

I anslutning till skolan bedriver huvudmannen även förskoleverksamhet, som dock inte omfattas av denna inspektion.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att Vittra i Vallentuna svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Skolan bedriver på många sätt ett aktivt värdegrundsarbete. Eleverna känner sig trygga och ingen kränkande behandling har kommit till inspektörernas kännedom. Skolans likabehandlingsplan motsvarar dock inte de krav som lagstadgats och är inte känd av elever och föräldrar.

Inspektörerna bedömer att Vittra i Vallentuna inte kan säkerställa att varje elev får kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Skolan har visserligen ett system för att följa upp den enskilde elevens kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål för årskurs 5 respektive årskurs 9 i samtliga ämnen, men åtgärdsprogram upprättas inte för var och en av de elever som har behov av särskilda stödåtgärder och det stöd som ges har inte föregåtts av någon kartläggning och analys av elevens behov, något som återspeglas i befintliga åtgärdsprogram. Arbetet med åtgärdsprogram måste därför utvecklas. Skolans lärare har ingen gemensam syn på vilka grunder betyg sätts och detta måste också åtgärdas. Hem- och konsumentkunskap bedrivs inte på ett sådant sätt att skolan ansvarar för att eleverna ges möjlighet att uppnå de nationella målen.

Skolans varierade arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer. Huvudmannen bör dock tydliggöra de nationellt fastställda målen att sträva mot och deras funktion i förhållande till Vittrakoncernens mål att sträva mot som återfinns i koncern-gemensamma dokument.

Skolan vidtar en rad åtgärder för att förbättra verksamheten och Vittrakoncernens gemensamma mål är då särskilt i fokus. Detta arbete utgår dock inte från en uppföljning och utvärdering på skolövergripande nivå av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen. I skolans kvalitetsredovisning redovisas exempelvis enbart elevernas kunskapsutveckling i matematik och svenska i årskurs 3 och någon skolövergripande utvärdering härav eller av måluppfyllelsen i övriga ämnen och årskurser har inte legat till grund för skolans fortsatta åtgärder och kvalitetsarbete, något som måste åtgärdas för att få till stånd ett systematiskt kvalitetsarbete.

Rektorn och övrig pedagogisk personal har utbildning för den undervisning de bedriver, men de brister som utbildningsinspektionen resulterar i tyder på att vare sig rektorn eller lärarna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen.

Skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden. Varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne. Utbildningen är avgiftsfri för alla elever. Skolan har avseende elevunderlag och ekonomisk stabilitet de förutsättningar som krävs för att bedriva en verksamhet i enlighet med de villkor som föreskrivs i skollagen.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan genomför inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (9 kap. 2 § skollagen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte förordningens krav (3, 3a och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan kan inte säkerställa att betyg sätts i enlighet med bestämmelserna (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämförd med 7 kap. 4, 7, 8, 12 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Åtgärdsprogram upprättas inte i enlighet med förordningens krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan uppfyller inte förordningens krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Skolan bedriver inte en sådan verksamhet att eleverna ges möjlighet att uppnå de nationella målen i hem- och konsumentkunskap (9 kap. 2 § skollagen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Utvecklingssamtalen bör tydliggöra elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen.
- De felaktigheter som konstaterats i hanteringen av betygskatalogen måste rättas till och rutiner skapas så att de upprättas på ett korrekt och rättssäkert sätt.
- Huvudmannen bör tydliggöra de nationellt fastställda målen att sträva mot och dess funktion i förhållande till Vittrakoncernens ”mål att sträva mot”. Likaså

- bör lärarnas förståelse av de nationellt fastställda målen att sträva mot förbättras.
- Skolan bör i högre grad anpassa särskilda stödinsatser till den enskilda elevens förutsättningar och behov.
 - Rektorns och lärarnas insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras.
 - Skolans kvalitetsarbete bör förbättras så att det tydligare används för att förbättra elevers resultat i enlighet med de nationella utbildningsmålen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansvärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Förskoleklassens verksamhet bedrivs integrerat med grundskolans årskurser 1-3. I samtal med föräldrarepresentanter framgick att verksamheten givit en god grund för barnens fortsatta skolgång. Föräldrarna betonade också betydelsen av att deras barn fått en inskolning i den pedagogiska modell som tillämpas av alla de skolor som ingår i Vittrakoncernen. Enligt lärarna läggs stor vikt vid lek och skapande verksamhet under året i förskoleklassen. Inspektörerna bedömer att förskoleklassens verksamhet ger förutsättningar till utveckling och lärande och en grund för fortsatt skolgång.

Läroplanen föreskriver att skolan ska ansvara för att eleverna når de uppställda må-

len i grundskolan. De nationella kursplanerna anger mål som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av femte respektive nionde skolåret. En fristående skola ska enligt skollagen ge kunskaper som till art och nivå väsentligen svarar mot dessa kunskaper. Inspektörerna har delgivits en skriftligt upprättad kvalitetsredovisning för läsåret 2006/07. I denna redovisas ”det formella resultatet”² i svenska och matematik för årskurs 3. Det ”formella resultatet” redovisas som resultaten av diagnostester i svenska och matematik. I de skolor som ingår i Vittrakoncernen används DLS³ samt UIM⁴. Enligt skolans egna uppgifter var måluppfyllelsen i ”svenska 84 procent” och i ”matematik 76 procent”.

Även resultatet av de nationella ämnesproven i årskurs 5 som våren 2007 genomfördes av samtliga elever i den aktuella årskursen redovisas i kvalitetsredovisningen. Av de femton elever som deltog nådde 78 procent de prövade målen i alla tre ämnen. Måluppfyllelsen i årskurs 5 i övriga ämnen redovisas inte. Detta beskrivs ytterligare och bedöms i områdena *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat*, *Bedömning och betygssättning* respektive *Kvalitetsarbete*.

Det läsår som redovisas i kvalitetsredovisningen fanns inga elever i vare sig årskurs 8 eller 9, varför inga betygsresultat fanns att redovisa i kvalitetsredovisningen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

² I Vittrakoncernens anvisningar för ”Kvalitetsredovisning i Vittra” görs åtskillnad mellan ”formellt resultat” och ”upplevd kvalitet”. Det först nämnda ”mäts” genom resultat från bl.a. Skolverkets nationella prov medan ”den upplevda kvaliteten” bygger på data från kvalitetsundersökningar bland föräldrar, elever och personal.

³ Diagnos i Läsning och Skrivning för år 3. DLS för klasserna 2 och 3 omfattar fyra delprov för respektive klass: Samma ljud, Ordförståelse, Rättstavning och Läsförståelse.

⁴ Utvärdering i Matematik för år 3 från PRIM-gruppen, som bildades 1984 och är en forskningsgrupp vars främsta fokus är bedömning av kunskap och kompetens. Gruppen utvecklar olika instrument för bedömning och utvärdering. Utgångspunkten vid uppgiftskonstruktionen har särskilt varit de mål som eleverna ska uppnå i slutet av årskurs 5 respektive 9.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat* är av god kvalitet.

Lärarna utvärderar kontinuerligt varje enskild elevs kunskapsutveckling utifrån de nationella kursplanernas mål för årskurserna 5 respektive 9 i samtliga ämnen. Genom kontinuerliga utvecklingssamtal, och med stöd av den individuella utvecklingsplanen, samtalar eleven och elevens vårdnadshavare om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Den enskilde eleven är delaktig i uppföljningen och utvärderingen av sin utveckling genom att bland annat tillsammans med "ansvarspedagogen" i datoriserade underlag markera vilka ämnesmål avseende årskurs 5 respektive årskurs 9 eleven är "på väg att uppnå" alternativt har uppnått. De datoriserade underlagen är utformade för såväl ämnesstudier som ämnesövergripande sådana.

Enligt inspektörernas bedömning är dock nedanstående områden i behov förbättringsinsatser.

Uppföljning av alla ämnen

Som ovan nämns följs den enskilde elevens kunskapsutveckling upp i anslutning till perioder av ämnesstudier respektive ämnesövergripande sådana varvid eleven tillsammans med aktuell "ansvarspedagog" markerar att eleven "uppnått" alternativt är "på väg att uppnå" de nationellt fastställda ämnesmålen. I de underlag som inspektörerna tagit del av återfinns för ett och samma mål flera markeringar avseende "på väg att uppnå". I samtal med elever och lärare framkom att markeringar görs varje gång en elev "arbetar med ett mål" till dess att eleven har uppnått det.

Detta ger inspektörerna anledning att påpeka vikten av att inte betrakta målen som något som mekaniskt "prickas av" en gång för alla. Mål att uppnå anger den miniminivå som alla elever ska uppnå det femte respektive det nionde skolåret. Målen uttrycker därmed en grundläggande kunskapsnivå i ämnet vid dessa bägge tidpunkter. Det är därför viktigt att erinra om att elevens kunskapsutveckling ska följas och stimuleras under hela grundskoletiden eftersom eleverna med hjälp av sin språkutveckling erövrar nya begrepp och lär sig se sammanhang, tänka logiskt, granska kritiskt och värdera. Det är också angeläget att inte eleverna uppfattar att de i tidigare årskurser är "klara" för gott med vissa mål, en uppfattning som hanterandet av skolans uppföljningssystem enligt inspektörerna kan ge upphov till och som en del elever gav uttryck åt. Se vidare området *Bedömning och betygssättning*.

Utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan

Vittra i Vallentuna har Skolverkets medgivande att anordna prövning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för grundskolan. Skolan ska därvid tillämpa

de bestämmelser som finns i grundskoleförordningen gällande utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner, betygskriterier och betygsbeteckningar etc. Enligt dessa bestämmelser ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare minst en gång per termin samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Den skriftliga individuella utvecklingsplanen ska vara framåtsyftande och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanens och kursplanerna.

Läsåret inleds med en period, som kallas träningsläger, då varje elevs utveckling kartläggs i förhållande till de nationella målen jämte vissa diagnostiska material. Efter träningslägret upprättas en individuell handlingsplan. En ”ansvarspedagog” ansvarar för den enskilde elevens individuella handlingsplan samt stödjer och följer elevens utveckling. Som en del i detta arbete har ”ansvarspedagogen” fastlagda individuella möten med eleven, utvecklingssamtal med elev och föräldrar. Utöver den individuella handlingsplanen dokumenteras efter varje sexveckorsperiod den enskilde elevens kunskapsutveckling ämnesvis så som ovan beskrivs. Efter varje läsår sammanfattas elevens utveckling i ett ”omdöme” som delges de föräldrar som så önskar. Den individuella handlingsplanen, den ämnesvisa uppföljningen samt ”omdömet” utgör tillsammans elevens individuella utvecklingsplan och dokumenteras i elevens IUP-bok.

Inspektörerna har tagit del av ett antal ”omdömen”, som enligt skolan är en del av utvecklingsplanen, och de beskriver i löpande text elevens hela utveckling i enlighet med den individuella handlingsplanens tre områden: personlig utveckling, kunskapsutveckling och lära sig att lära. Dock beskrivs i dessa omdömen elevens kunskapsutveckling enbart i ämnena svenska, matematik och engelska och i samtal med rektorn framkom att detta är brukligt.

Enligt rektorn får elev och förälder vid utvecklingssamtalet information om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen. De föräldrar som inspektörerna talade med ansåg dock att detta är oklart, något som också bekräftas i samtal med elever. Elever och föräldrar var dock eniga om att svenska, matematik och engelska behandlas. Det var inte heller helt klart bland föräldrar vad som avses med en individuell utvecklingsplan i förhållande till de övriga delar som ingår i elevens IUP-bok.

Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen bör tydliggöra elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen. Det finns enligt inspektörerna även anledning att förtydliga den individuella utvecklingsplanens funktion för föräldrar och detta särskilt då ”omdömet” enbart behandlar tre ämnen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,

- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området *Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat*:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Bedömning och betygssättning* inte är av godtagbar kvalitet. Enligt inspektörernas bedömning finns nedanstående brister som måste åtgärdas.

Betygssättning enligt författningarnas krav

Vittra i Vallentuna har Skolverkets medgivande att anordna provning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för grundskolan. Skolan ska därvid tillämpa de bestämmelser som finns i grundskoleförordningen gällande utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner, betygs kriterier och betygsbeteckningar etc.

Av grundskoleförordningen framgår att terminsbetyg ska utfärdas i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9. Slutbetyg ska utfärdas när skolplikten upphör. Det ska i terminsbetygen framgå om ämnet eller ämnesblocket har avslutats. När betyg sätts innan ett eller ett ämnesblock har avslutats, ska de kunskaper bedömas som eleven inhämtat i ämnet eller ämnesblocket fram till och med den aktuella terminen. I de nationellt fastställda kursplanerna anges att när ett sådant betyg sätts sker bedömningen utifrån de mål som lokalt bestäms med hänsyn tagen till de mål eleven ska ha nått då ämnet avslutas.

När ett betyg sätts efter det att ett ämne eller ämnesblock har avslutats, ska betyget bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygs kriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken.

Skolan har ännu inte utfärdat några slutbetyg. Höstterminen 2007 utfärdades betyg för årskurs 8, men i intervjuer med såväl rektorn som lärare stod klart att det inte finns någon gemensam tanke om på vilka grunder betyg sätts i årskurs 8. Inspektörerna vill i detta sammanhang betona vikten av att såväl lärare som elever är införstådda med hur nationella mål och betygs kriterier ska tolkas och vilka kunskapskrav kunskapskvaliteter som avses för mål att uppnå respektive betygs kriterier.

Av bestämmelserna ovan måste enligt inspektörerna slutsatsen dras att det är synnerligen angeläget att elever och inte minst lärare är införstådda med när ett ämne

eller ett ämnesblock avslutas. Att så inte är fallet i Vittra i Vallentuna framkom i samtal med såväl en lärare som med elever i årskurs 8 som inte var säkra på huruvida slutbetyg ämnet hem- och konsumentkunskap skulle utfärdas innevarande läsår eller om ämnet fortsatt ska bedrivas i årskurs 9 under läsåret 2008/09.

I området *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat* beskrivs att eleverna vid inspektionsbesöket uppgav att de var "klara" med ämnesmål trots att slutbetyg inte utfärdats för ämnet ifråga. En bidragande orsak till elevernas uttalande härom kan enligt inspektörerna vara att det i det datoriserade uppföljningssystemet från och med årskurs 6 även återfinns betygsriterier för betygen Vål godkänt (VG) samt Mycket väl godkänt (MVG). Elever uppgav exempelvis vid inspektionsbesöket att "de nått VG" trots att betyg inte ska sättas i de aktuella elevernas årskurs.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att skolan inte kan säkerställa att betyg sätts i enlighet med bestämmelserna. Detta måste enligt inspektörernas bedömning åtgärdas så att skolan, med utgångspunkt i de nationella ämnesmålen för årskurs 9, bestämmer vilka mål och kriterier som ska gälla för betygssättning i årskurs 8. Likaså måste elever och lärare vara helt och fullt införstådda med när och i vilka ämnen ett slutbetyg utfärdas. Dessutom måste skolan säkerställa att inte elever vilseförs att tro att betyg sätts i årskurs 7 och så att inte betygslänkande omdömen används i årskurser då inte betyg ska utfärdas enligt författningarna.

Vad gäller blockbetyg får läraren besluta att ett sammanfattande betyg ska sättas i de fall undervisningen i de samhälls- respektive naturorienterande ämnena helt eller i huvudsak bedrivits ämnesövergripande. Av intervjuer med lärarna framgick att betygssättning i ämnesblock ses som en del i den koncerngemensamma pedagogiska modellen och därmed ingen fråga för en enskild lärare. De var trots detta av uppfattningen att det finns elever som kan vara betjänta av ämnesbetyg. Inspektörerna ställer sig av denna anledning frågande till att lärarna inte ges den möjlighet till beslut som trots allt grundskoleförordningen ger uttryck för.

Betygskatalog

Enligt de bestämmelser i grundskoleförordningen gällande utvecklingssamtal, individuella utvecklingsplaner, betygsriterier och betygsbeteckningar etc. ska det även finnas en betygskatalog i vilken elevernas betyg ska antecknas. Betygen ska finnas samlade för varje enskild elev och betygskatalogen ska utgöra den officiella dokumentationen över de betyg som satts. Utfärdande av betygsdokument är ett beslut som utgör myndighetsutövning mot eleven och detta kräver att det finns klara rutiner på skolan för hur betygskatalogen ska föras. Rektorn har ansvaret för förändring av betygskatalogen.

Inspektörerna har i samband med inspektionsbesöket tagit del av skolans betygs-sammanställning av de betyg som utfärdades höstterminen 2007. I sammanställningen har en ändring/rättelse av betyg gjorts, dock utan denna är vare sig daterad eller signerad. Orsak till denna ändring/rättelse anges heller inte. Inspektörerna vill framhålla att det ska framgå när och vem som gjort en förändring av redan utfärdat betyg och bedömer att skolans hantering av betygskatalogen inte sker på ett rättssäkert sätt. Se Skolverkets allmänna råd om sammanställning av uppgifter om slutbetyg för grundskolan (2008:61).

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Genomförande av utbildningen* är av god kvalitet.

Organisation och varierade arbetssätt ger förutsättningar för olika kunskapsformer och undervisningen är allsidig och saklig. Alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet och till att utveckla förmåga att arbeta i demokratiska former.

Enligt inspektörernas bedömning är dock följande område i behov förbättringsinsatser:

Utbildningens inriktning

I såväl läroplanen som i de nationella kursplanerna fastställs ett antal mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen ska ha för att elever ska utveckla olika förmågor och vilka kunskapskvaliteter som är väsentliga i de olika ämnena. Mål att sträva mot ska styra undervisningen och präglade allt arbete i skolan och skolan måste därmed med dessa som underlag diskutera och ta ställning till hur verksamheten ska organiseras och bedrivas för att ge eleverna förutsättning att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i dessa mål.

Skolan har inför inspektionsbesöket delgett inspektörerna ett samlingsdokument i

vilket det presenteras en verksamhetsberättelse och en kvalitetsredovisning för 2006/2007 samt en verksamhetsplan för 2007/2008. Strukturen för samlingsdokumentet är utformat att gälla för samtliga grundskolor inom Vittrakoncernen. Samlingsdokumentet innehåller också en beskrivning av Vittrakoncernens "Modell och verksamhet". I anslutning till denna beskrivning presenteras ett antal "mål att sträva mot". Dessa är giltiga för alla grundskolor som ingår i Vittrakoncernen och utgörs av mål av företagsövergripande karaktär, så som "varje elev rekommenderar gärna sin skola till kamrater" samt "våra medarbetare känner att de är en del av helheten, en del av Vittra". De utgörs också av mål som enligt inspektörerna kan betraktas som mål att uppnå så som "Våra elever kan, senast efter skolår 3, använda de fyra räknesätten på en grundläggande nivå".

Inspektörerna bedömer inledningsvis att organisationen och det varierade arbetssättet ger förutsättningar för olika kunskapsformer. Trots detta blev det i intervjuer med lärare uppenbart att det inte finns någon gemensam uppfattning avseende de nationella målen att sträva mot och dess innebörd och betydelse för skolans arbete. Uppfattningarna om dess funktion var många och sammanblandning med de ovan beskrivna koncerngemensamma målen förekom.

Inspektörerna bedömer att huvudmannen bör tydliggöra de nationellt fastställda målen att sträva mot och dess funktion i förhållande till Vittrakoncernens "mål att sträva mot". Inspektörerna bedömer likaså att lärarnas förståelse av de nationellt fastställda målen att sträva mot bör förbättras. Detta är enligt inspektörerna inte minst angeläget inför betygssättning i årskurs 9 eftersom dessa mål har betydelse för betygssättningen genom att de pekar ut de kvaliteter som undervisningen ska inriktas mot och som ska ligga till grund för bedömningen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Anpassning av verksamheten till elevernas behov* är av mindre god kvalitet.

Den pedagogiska modell som skolan tillämpar lägger tonvikten på att tillgodose

elevens individuella behov. Läsåret inleds med en period då varje elevs utveckling kartläggs i förhållande till de nationella målen. Utfallet av denna kartläggning är vägledande för hur eleverna fortsatt organiseras. Den enskilde elevens utveckling följs därefter kontinuerligt upp i förhållande till de nationella målen. Enligt inspektörernas bedömning finns dock följande brister som måste åtgärdas samt områden som är i behov förbättringsinsatser.

Åtgärdsprogram

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar införts i förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att behovet utreds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid inspektionsbesöket stod klart att åtgärdsprogram inte upprättats för de elever som enligt utfallet av UIM befaras få svårigheter att nå de nationella målen i ämnet matematik. Åtgärdsprogram har inte heller upprättats för de elever som inte nått de prövade målen i nationella proven för årskurs 5 samt de elever som inte fick ett höstterminsbetyg i något av blockämnena. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas så att alla elever i behov av särskilda stödåtgärder får ett åtgärdsprogram.

De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är inte utformade så att det framgår vilka stödbehoven är och hur stödinsatserna ska utformas för att tillgodose dessa behov. Exempelvis uttrycks att eleven "fungerar mindre bra i projekt, matematik och svenska" eller "ligger efter i skolämnena" varvid insatserna beskrivs så som exempelvis "liten extragrupp" i matematik eller i svenska och "övningshäften i matematik och engelska". Det framgår när, men inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av flera av åtgärdsprogrammen framgår att de upprättats utan föregående kartläggning och analys av elevens totala skolsituation.

Inspektörerna bedömer att åtgärdsprogrammen måste utvecklas så att det framgår vilka elevens behov är, med vilka insatser dessa ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Inspektörerna vill dessutom påpeka vikten av att åtgärdsprogram upprättas när en elev riskerar att inte nå målen i andra ämnen än matematik, svenska och engelska. Se vidare Skolverkets allmänna råd för arbete med åtgärdsprogram (2008:25).

Särskilt stöd

I samband med det årliga träningslägret kartläggs elevens behov av stöd med bland annat hjälp av olika diagnostiska metoder. Kontinuerliga uppföljningar av den enskilde elevens kunskapsutveckling ger, enligt skolan, även dessa möjlighet att upptäcka om en elev behöver någon form av särskilt stöd eller behöver få ytterligare stimulans och utmaningar. Som ovan framgår har likväl åtgärdsprogram inte upprättats för samtliga de elever som befaras få svårigheter att nå de nationella målen i något ämne.

I flera av de åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av återfinns "extra mate-

matik” och ”extra svenska” som planerad insats för att tillgodose elevens stödbehov. Att detta är en bruklig stödåtgärd bekräftades i samtal med rektorn, lärare, elever samt föräldrar. Enligt lärarna ses insatsen som frivillig för de elever som behöver stöd i något av ämnena, medan den ”extra” undervisningen är obligatorisk för de elever som bedömts ha behov av särskilt stöd.

Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolans särskilda stödinsatser aldrig kan se likadana ut för alla elever, utan måste bestämmas av deras olika förutsättningar och behov. Inte minst angeläget är det att kartlägga hur skolans arbetssätt och arbetsformer påverkar eleven.

För att säkerställa att de elever som är i behov av särskilt stöd får detta bedömer inspektörerna att skolan i högre grad bör anpassa de särskilda stödinsatserna till den enskilda elevens förutsättningar och behov.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Inspektörerna bedömer att området *Normer och värden i studiemiljö och samvaro* är av god kvalitet.

Skolan arbetar aktivt med såväl personals som elevers värderingar och förhållningsätt i enlighet med en koncerngemensam programförklaring. En viktig princip för samtliga är att vara en god förebild. Eleverna är trygga och trivs i sin skola som utmärks av en studiemiljö som är inriktad på lärande. Samtliga intervjuade uppgav vid intervjuer att ingen kränkande behandling förekommer. Eleverna hade dock ingen kännedom om likabehandlingsplanen. Enligt inspektörernas bedömning måste nedanstående brist åtgärdas.

Likabehandlingsplan

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska varje verksamhet upprätta en likabehandlingsplan. I planen ska åtgärder redovisas och den ska följas upp varje år. I en särskild förordning regleras även barns och elevers rätt till deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan.

Vittra i Vallentuna har inför inspektionsbesöket delgivit inspektörerna ett dokument benämnt "Hjälpreda, förhållningssätt–likabehandlingsplan". Dokumentet är daterat 2007-11-10 och gäller för alla verksamheter inom Vittrakoncernen.

I samband med inspektionsbesöket tog inspektörerna del av ett icke daterat dokument betecknat "Så här genomför vi på enheten handlingar och aktiviteter som stödjer 'Hjälpreda förhållningssätt–likabehandlingsplan'". Detta dokument ska enligt rektorn och företrädare för huvudmannen ses som ett komplement till det ovan beskrivna koncerngemensamma. Vare sig föräldrar eller elever kände till detta dokument. Däremot var den ovan beskrivna "Hjälpreda, förhållningssätt–likabehandlingsplan" väl känd av samtliga.

Våren 2007 genomfördes utbildningsinspektion i en annan av huvudmannens skolor, L'Estradska grundskolan i Stockholm. I Skolverkets beslut efter genomförd inspektion påtalades vikten av att varje enskild verksamhet inom Vittra har en egen plan. I huvudmannens svar till vilka åtgärder som vidtagits med anledning av Skolverkets beslut framgår bland annat att respektive skola ska arbeta med en aktuell kartläggning av verksamhetens behov som utgångspunkt för planerade åtgärder under kommande år, akuta åtgärder och uppföljande insatser och hur dessa ska dokumenteras samt hur eleverna ska uppmuntras att bli delaktiga. Vidare uppger huvudmannen att alla skolor inom Vittra ska den 15 januari 2008 ha en likabehandlingsplan som uppfyller de krav som lagen ställer.

Inspektörerna kan dock konstatera att de båda ovan beskrivna dokumenten saknar en redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning. Vid kartläggningen ska enligt bestämmelserna alla diskrimineringsgrunder (kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder) beaktas. Vidare saknas datering i skolans komplement till den koncerngemensamma "Hjälpreda, förhållningssätt–likabehandlingsplan", vilket medför att det är omöjligt att uppfatta vilka insatser som skolan avser att påbörja och genomföra under läsåret. Skolans likabehandlingsplan innehåller heller inte rutiner för den årliga utvärderingen. Eleverna har enligt dem själva inte varit delaktiga i utarbetandet av skolans "likabehandlingsplan". Skolan har i samband med faktagranskningen inte haft några invändningar mot inspektörernas uttalande härom.

Inspektörerna bedömer att de båda dokumenten sammantaget inte motsvarar lagens krav och detta måste åtgärdas. Skolan måste även ombesörja att eleverna görs delaktiga i utarbetandet av likabehandlingsplanen. Se vidare Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling och för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling (2007:7).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden,
- om varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Tillgång till utbildning* är av god kvalitet.

Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, dvs. skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden. Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa enstaka inslag som innebär en obetydlig kostnad.

Beträffande skolans tillvägagångssätt med ämnet hem- och konsumentkunskap bedömer dock inspektörerna att författningarnas krav inte uppfylls.

I intervjuer med rektorn, lärare, elever och föräldrar framkom att ämnet hem- och konsumentkunskap bedrivs så att en lärare ansvarar för de teoretiska momenten medan många av de praktiska momenten genomförs i elevernas hem med stöd av föräldrar. I ett koncerngemensamt dokument gällande ett projekt i vilket det aktuella ämnet ingår, framgår att eleven ska tillaga två middagar hemma (understrykning

enligt dokument) och därtill utföra andra uppgifter. Enligt anvisningarna ska eleven skriftligt redovisa och utvärdera genomförandet av uppgiften och en förälder ska skriva under denna redovisning. Detta bekräftades av de intervjuade föräldrarna.

Enligt inspektörerna måste undervisningen i hem- och konsumentkunskap bedrivas på ett sådant sätt att skolan och inte föräldrar ansvarar för att eleverna ges möjlighet att uppnå de nationella målen. Inspektörerna bedömer att undervisningen inte bedrivs så i detta ämne och det måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Personalens utveckling och kompetens* är av mindre god kvalitet.

Skolans pedagogiska personal har, med undantag av två lärare, utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Enligt huvudmannen och rektorn ska detta åtgärdas inför höstterminen 2008. Inspektörerna förutsätter att så sker. Enligt inspektörernas bedömning är också följande område i behov förbättringsinsatser:

Personalens insikter i de föreskrifter som styr utbildningen

Som framgår i området *Bedömning och betygssättning* bedöms skolan inte kunna säkerställa att betygs sätt enligt bestämmelserna. Likaså bedöms i området *Anpassning av verksamheten till elevernas behov* att arbetet med åtgärdsprogram inte uppfyller fastställda krav. Detta tyder enligt inspektörerna på att lärarna inte har tillräckliga kunskaper om de författningskrav som ställs. Inspektörerna bedömer att lärarnas insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras. Även rektorn bör tillägna sig kunskaper beskaffade så att det är möjligt att ta ett övergripande ansvar för att verksamheten fortsatt bedrivs i enlighet med dessa nationellt fastställda krav.

3.3 Rektorns ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Rektors ansvar* är av mindre god kvalitet.

Rektorn är förtrogen med verksamheten. I föreliggande rapport framläggs dock sådana brister exempelvis avseende betygssättning som åligger en rektor att förekomma. Inom nedanstående område bedömer inspektörerna att likaså att författningarnas krav inte uppfylls.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

En fristående skola ska ge kunskaper och färdigheter som motsvarar de som den offentliga grundskolan ska ge. För att säkerställa att så sker har rektorn ansvaret för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. Detta fastställs också i läroplanen.

I området *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat* beskrivs att skolan har ett system för kunskapsuppföljning på individnivå. Någon samlad bild av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen för årskurs 5 finns dock inte på skolövergripande nivå. Enligt inspektörerna kan detta försvåra för enskilda lärare och för skolan att bedöma och analysera om arbetssättet behöver förändras och om åtgärder behöver vidtas för att eleverna ska utvecklas i riktning mot nationella mål.

Mot bakgrund av detta bedömer inspektörerna att skolan måste förbättra uppföljningen och utvärderingen av de samlade kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5. Givetvis måste en sådan uppföljning och utvärdering göras även utifrån de samlade betyg som utfärdats.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Kvalitetsarbete* är av mindre god kvalitet. Enligt inspektörernas bedömning finns dock följande område som är i behov förbättringsinsatser samt brister som måste åtgärdas.

Systematiskt kvalitetsarbetet

Kvalitetsarbetet syftar till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande förbättringsarbetet.

På skolan delges varje arbetslag de resultat som återfinns i kvalitetsredovisningen. Förbättringsåtgärder diskuteras i arbetslagen och i samband med konferenser då all personal är delaktig. Dock uppmärksammas enbart utfallet av den koncerngemensamma enkätundersökningen och varje arbetslag utformar därtill en ”strategisk plan”. Däremot har ingen ingående analys gjorts av det ”formella resultatet” på skolövergripande nivå.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras så att det tydligare används för att förbättra elevers resultat i enlighet med de nationella utbildningsmålen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska en skolas kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder som ska vidtas för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska även uppföljningen och utvärderingen av likabehandlingsplanen redovisas. Dessutom fastställer förordningen att den skriftliga kvalitetsredovisningen ska upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att

delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Dessa bestämmelser gäller också en fristående skola.

Skolan har inför inspektionsbesöket delgett inspektörerna ett samlingsdokument i vilket presenteras en verksamhetsberättelse och en kvalitetsredovisning för 2006/2007 samt en verksamhetsplan för 2007/2008. Strukturen för samlingsdokumentet är utformat att gälla för samtliga grundskolor inom Vittrakoncernen.

Kvalitetsredovisningen innehåller avsnitten: Förutsättning för verksamhetens måluppfyllelse, Uppföljning av likabehandlingsplanen, Formella resultat, Mål- och kunskapsrelaterade betyg, Bedömningsgrunder, Analys och bedömning av måluppfyllelse i verksamheten som helhet, Utvecklingsområden, Delaktighet och förankring. Avsnitten är desamma för samtliga grundskolor inom Vittrakoncernen. Elever och föräldrar ges genom ett antal enkäter möjlighet att bidra med underlag till kvalitetsredovisningen.

Arbetet med det koncerngemensamma dokumentet "Hjälpreda förhållningssätt och spelregler" redovisas i avsnitt "Uppföljning av likabehandlingsplanen". Begreppet likabehandlingsplan används enbart i rubriken, däremot inte i redovisningen där snarare arbetet med nämnda dokument och "kulturarbetet" redovisas.

I avsnitt "Formella resultat" redovisas resultaten av diagnoser i svenska och matematik. Enligt skolans egna uppgifter var måluppfyllelsen i "svenska 84 procent" och i "matematik 76 procent". Dessutom återfinns en rubrik för "andelen elever som nått målen i nationella proven", dock utan redovisning av denna andel. Övriga ämnen i årskurs 5 redovisas inte.

Det resultat som redovisas bedöms och analyseras inte. Istället bedöms och analyseras måluppfyllelsen av "prioriterade mål under 2006/07" som är av företagsövergripande karaktär och som inte uppenbart kan härledas till nationella mål. Det finns inga åtgärder redovisade för att öka måluppfyllelsen av det redovisade resultatet i svenska och matematik i årskurs 3, utan åtgärderna åsyftar de företagsövergripande målen.

Som ovan framgår innehåller skolans kvalitetsredovisning en redogörelse av måluppfyllelsen av vissa nationella mål för utbildningen. Bedömningen av måluppfyllelsen i övrigt samt redogörelsen för fortsatta åtgärder åsyftar dock företagsrelaterade mål som är gemensamma för alla skolor i koncernen och har inte någon påtaglig anknytning till nationella mål. Enligt inspektörernas bedömning måste kvalitetsredovisningen utvecklas så att nationella mål är föremål för såväl bedömning som redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Bland annat måste kunskapsresultaten för fler ämnen än svenska och matematik redovisas och värderas. Likaså måste kvalitetsredovisningen utvecklas så att uppföljningen och utvärderingen av skolans likabehandlingsplan redovisas. Se vidare Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (2006:18).

Inspektörerna vill även påpeka det ofullständiga i att uttrycka måluppfyllelsen i ämnet svenska utifrån DLS, som är ett diagnostiskt material för analys av läs- och skrivförmåga. Ämnet svenska ska enligt den nationella kursplanen behandla språk

och litteratur som helhet, något som de fyra delproven i DLS inte är anpassat till.

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Huvudmannaskap och tillstånd* är av god kvalitet. Verksamheten bedrivs i enlighet med gällande tillstånd med hjälp av lärare som är anställda vid skolan.

3.6 Stabilitet

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området *Stabilitet* är av god kvalitet.

Inspektörerna har tagit del av skolans budget för verksamhetsåret 2007/08. Denna pekar på ett överskott. Inspektörerna har även tagit del av huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret 2006 och denna visar på ett överskott.

Skolan har också redovisat en elevprognos som grundas på de elever som är anmälda till skolans kö. Prognosen visar att skolan räknar med en ökning av antal

22 (22)

elever.

Inspektörerna bedömer att såväl elevunderlag som huvudmannens ekonomiska situation uppfyller de krav på stabilitet som ställs på en fristående skola.

2008-08-26 Stockholm

Eva Hederström

Gunnel Eriksson